

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

P8_TA(2018)0035

Egzekucje w Egipcie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie egzekucji w Egipcie (2018/2561(RSP))

(2018/C 463/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Egiptu, zwłaszcza z dnia 10 marca 2016 r. w sprawie Egiptu, w szczególności sprawy Guilia Regeniego⁽¹⁾, z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie Ibrahima Halawy, potencjalnie zagrożonego karą śmierci⁽²⁾ oraz z dnia 15 stycznia 2015 r. w sprawie sytuacji w Egipcie⁽³⁾, z dnia 16 lutego 2017 r. w sprawie egzekucji w Kuwejcie i Bahrajnie⁽⁴⁾ oraz z dnia 8 października 2015 r. w sprawie kary śmierci⁽⁵⁾; a także swoją rezolucję z dnia 7 października 2010 r. w sprawie Światowego Dnia przeciwko Karze Śmierci⁽⁶⁾,
- uwzględniając wytyczne UE w sprawie kary śmierci, tortur, wolności słowa i obrońców praw człowieka,
- uwzględniając konkluzje Rady do Spraw Zagranicznych UE w sprawie Egiptu z sierpnia 2013 r. i lutego 2014 r.,
- uwzględniając układ o stowarzyszeniu między UE a Egiptem z 2001 r., który wszedł w życie w 2004 r. i został wzmocniony planem działania z 2007 r., uwzględniając również priorytety partnerstwa UE–Egipt na lata 2017–2020 przyjęte w dniu 25 lipca 2017 r. oraz wspólne oświadczenie wydane po posiedzeniu Rady Stowarzyszenia UE–Egipt;
- uwzględniając wspólne oświadczenie z dnia 10 października 2017 r., wystosowane przez wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel Unii Europejskiej do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Federikę Mogherini oraz sekretarza generalnego Rady Europy, w sprawie Europejskiego i Światowego Dnia przeciwko Karze Śmierci,
- uwzględniając wspólne oświadczenie wydane w dniu 26 stycznia 2018 r. przez ekspertów ONZ, w tym Nilsa Melzera, specjalnego sprawozdawcę ds. tortur i innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania lub karnia, w którym wezwali oni władze Egiptu do wstrzymania zaplanowanych egzekucji,
- uwzględniając konstytucję Egiptu, zwłaszcza jej art. 93 (wiązący charakter międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka),
- uwzględniając gwarancje Organizacji Narodów Zjednoczonych zapewniające ochronę praw osób skazanych na karę śmierci,
- uwzględniając zasady i wytyczne dotyczące prawa do rzetelnego procesu sądowego i pomocy prawnej w Afryce, które całkowicie zabraniają sądenia cywilów przez sądy wojskowe,
- uwzględniając deklarację końcową przyjętą na 6. Światowym Kongresie przeciwko Karze Śmierci, który odbył się w Oslo w dniach 21–23 czerwca 2016 r.,
- uwzględniając nowe ramy strategiczne UE i plan działania dotyczący praw człowieka, które mają umieścić w centrum wszystkich strategii politycznych UE ochronę praw człowieka i nadzór nad nimi,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0084.

⁽²⁾ Dz.U. C 399 z 24.11.2017, s. 130.

⁽³⁾ Dz.U. C 300 z 18.8.2016, s. 34.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0044.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 349 z 17.10.2017, s. 41.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 371 E z 20.12.2011, s. 5.

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

- uwzględniając art. 2 europejskiej konwencji praw człowieka oraz protokoły nr 6 i 13 do tej konwencji,
 - uwzględniając sześć rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ na rzecz wprowadzenia moratorium na karę śmierci,
 - uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, Konwencję o prawach dziecka, a także Arabską kartę praw człowieka, które Egipt ratyfikował,
 - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych (MPPOiP), którego jedną ze stron jest Egipt, a w szczególności jego art. 18 i drugi protokół fakultatywny w sprawie kary śmierci, a także jego art. 14,
 - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że kara śmierci jest ostateczną, okrutną, niehumanitarną i poniżającą formą sankcjonowania, która narusza prawo do życia zapisane w Powszechnej deklaracji praw człowieka; mając na uwadze, że Unia Europejska zajmuje zdecydowane i zasadnicze stanowisko przeciwko karze śmierci oraz opowiada się za powszechnym moratorium na jej wykonywanie z myślą o całkowitym zniesieniu kary śmierci, które stanowi jeden z głównych celów polityki Unii w zakresie praw człowieka;
- B. mając na uwadze, że według doniesień od stycznia 2014 r. w Egipcie na śmierć skazano co najmniej 2 116 osób; mając na uwadze, że w czasie kadencji poprzednich prezydentów Mohameda Mursiego i Adiego Mansura nie zatwierdzono żadnego wyroku śmierci; mając na uwadze, że od dnia 1 stycznia 2014 r. przeprowadzono co najmniej 81 egzekucji;
- C. mając na uwadze, że w roku 2017 egipskie sądy wydały ponoć co najmniej 186 wyroków śmierci i wykonano 16 egzekucji; mając na uwadze, że w ostatnich tygodniach i od końca grudnia 2017 r. odnotowano alarmujący wzrost tych liczb; mając na uwadze, że wszystkie niedawne egzekucje zostały przeprowadzone bez uprzedniego powiadomienia ofiar lub ich rodzin; mając na uwadze, że 24 innym obywatelom Egiptu zdaje się grozić rychła egzekucja w związku z wyczerpaniem wszystkich środków odwoławczych;
- D. mając na uwadze, że co najmniej 891 osób w Egipcie jest obecnie sądzonych lub oczekuje na proces, a zarzuty mogą prowadzić do wydania wyroku śmierci; mając na uwadze, że co najmniej 38 osób, które w chwili domniemyanych przestępstw były niepełnoletnie, sądzono razem z dorosłymi oskarżonymi, a za zarzucane im czyny grozi kara śmierci; mając na uwadze, że sądy wydały wstępnie zalecenia kary śmierci wobec co najmniej siedmiu takich osób; mając na uwadze, że orzeczenie i wykonanie kary śmierci w przypadku osób, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły 18 roku życia, stanowi naruszenie prawa międzynarodowego, w tym Konwencji ONZ o prawach dziecka, oraz art. 111 egipskiej ustawy o prawach dziecka; mając na uwadze, że Egipt jest stroną licznych konwencji międzynarodowych dotyczących praw politycznych i obywatelskich, tortur, praw dzieci i nieletnich oraz sprawiedliwości;
- E. mając na uwadze, że kodeks wojskowy przewiduje więcej przestępstw podlegających karze śmierci niż kodeks cywilny oraz że w prawodawstwie egipskim stopniowo rozszerza się jurysdykcję wojskową; mając na uwadze, że liczba cywilów skazanych w Egipcie na karę śmierci przez sądy wojskowe znacznie wzrosła z 60 w 2016 r. do co najmniej 112 w 2017 r.; mając na uwadze, że w ostatnich miesiącach zostało straconych 23 Egipcjan, w tym 22 cywilów skazanych przez sądy wojskowe w procesach dalece odbiegających od wymogów rzetelnego procesu sądowego; mając na uwadze, że według doniesień między październikiem 2014 r. a wrześniem 2017 r. ogółem sprawy co najmniej 15 000 cywilów, w tym kilkudziesięciorga dzieci, skierowano do prokuratorów wojskowych;
- F. mając na uwadze, że niepokojąco duża liczba zeznań wykorzystanych podczas procesów, w tym również procesów wojskowych, została podobno zdobyta po tym, jak oskarżeni byli rzekomo uprowadzani siłą i torturowani lub maltretowani; mając na uwadze, że zwalczanie tortur stanowi stały priorytet UE w zakresie praw człowieka oraz wspólny cel konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur, której jedną ze stron jest Egipt;

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

- G. mając na uwadze, że według doniesień wszystkie niedawne i planowane egzekucje są wynikiem procesów sądowych, które naruszały prawa przysługujące w rzetelnym postępowaniu sądowym; mając na uwadze, że Gwarancje ochrony praw osób zagrożonych karą śmierci surowo zakazują stosowania kary śmierci orzeczonej w wyniku nierzetelnego procesu; mając na uwadze, że liczni eksperci ONZ ds. praw człowieka niejednokrotnie wzywali Egipt do wstrzymania wszystkich zaplanowanych egzekucji w związku z zarzutami o to, że procesy nie były przeprowadzone rzetelnie;
- H. mając na uwadze, że należy dopilnować przy pomocy wszelkich niezbędnych środków, aby takie procesy przebiegały w warunkach zapewniających faktycznie pełne gwarancje zapisane w art. 14 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, którego jedną ze stron jest Egipt; mając na uwadze, że w przypadku kary śmierci procesy muszą spełniać najwyższe standardy uczciwości i sprawiedliwości proceduralnej;
- I. mając na uwadze, że w dniu 29 listopada 2017 r. Afrykańska Komisja Praw Człowieka i Ludów wezwała egipski rząd do niezwłocznego zawieszenia wyroków śmierci w pięciu różnych sprawach; mając na uwadze, że mimo to oskarżeni w jednej z nich, a mianowicie w sprawie Kafr asz-Szajch, zostali straceni w dniu 2 stycznia 2018 r.;
- J. mając na uwadze, że od czasu rewolucji w 2011 r. Egipt boryka się z kilkoma poważnymi problemami, a społeczność międzynarodowa udziela mu wsparcia w stawianiu czoła wyzwaniom gospodarczym i politycznym oraz związanym z bezpieczeństwem;
- K. mając na uwadze, że Egipt stoi w obliczu poważnych wyzwań w zakresie bezpieczeństwa, zwłaszcza na półwyspie Synaj, gdzie ugrupowania terrorystyczne dokonują ataków na siły bezpieczeństwa; mając na uwadze, że w Egipcie doszło do szeregu krwawych ataków terrorystycznych, w tym do niedawnego ataku na meczet suficki, w którego wyniku zginęło 311 cywilów, a rannych zostało co najmniej 128 osób; mając na uwadze, że w dniu 9 kwietnia 2017 r. miały miejsce bliźniacze samobójcze zamachy bombowe na kościół św. Jerzego w miejscowości Tanta i na katedrę koptyjskiego kościoła ortodoksyjnego św. Marka, w których zginęło co najmniej 47 osób;
- L. mając na uwadze, że od kwietnia 2017 r. w Egipcie obowiązuje stan wyjątkowy, który został wprowadzony, według egipskich mediów państwowych, aby pomóc uporać się z problemem „zagrożeń i finansowania terroryzmu”, a w dniu 13 stycznia 2018 r. został przedłużony o trzy miesiące, oraz że stan wyjątkowy ogranicza podstawowe wolności i daje prezydentowi oraz osobom działającym w jego imieniu prawo kierowania cywilów do sądów nadzwyczajnych ds. bezpieczeństwa państwowego na okres trzech miesięcy;
- M. mając na uwadze, że ogólna sytuacja w zakresie praw człowieka w Egipcie wciąż się pogarsza; mając na uwadze, że władze egipskie wykorzystują walkę z terroryzmem do usprawiedliwiania prowadzenia szeroko zakrojonych represji;
- N. mając na uwadze, że przyjęta w 2015 r. ustawa o zwalczaniu terroryzmu wprowadza karę śmierci dla każdej osoby uznanej za winną założenia lub prowadzenia grupy terrorystycznej, przy czym szeroka definicja terroryzmu obejmuje „naruszenie porządku publicznego, stworzenie zagrożenia dla bezpieczeństwa lub interesów społeczeństwa, naruszanie przepisów konstytucji i prawa lub działanie ze szkodą dla jedności narodowej, pokoju społecznego lub bezpieczeństwa narodowego”, co sprawia, że wszyscy cywile, łącznie z obrońcami praw człowieka, mogą zostać uznani za terrorystów i skazani na karę śmierci;
- O. mając na uwadze, że egipscy obrońcy praw człowieka dokumentujący i potępiający wyroki śmierci, tortury i wymuszone zaginięcia, podlegają ukierunkowanym środkom represyjnym, takim jak zamknięcie centrum El Nadeem w 2017 r. oraz próba zamknięcia przez władze egipskie kairskiego biura egipskiej Komisji Praw i Swobód (ECRF); mając na uwadze, że w zeszłym roku Egipt wstąpił na drogę prawną przeciwko organizacjom pozarządowym poprzez wprowadzenie ustawy nakładającej na państwowe agencje bezpieczeństwa obowiązek zatwierdzania finansowania tych organizacji, zarówno z zagranicy, jak i z kraju, co w praktyce równa się zakazaniu działalności; mając na uwadze, że w dniu 5 kwietnia 2018 r. egipski najwyższy sąd apelacyjny wypowie się w sprawie tak zwanego „finansowania zagranicznego”, dotyczącej międzynarodowych organizacji pozarządowych;
- P. mając na uwadze, że nowe priorytety partnerstwa UE-Egipt na lata 2017–2020 przyjęte w lipcu 2017 r. opierają się na wspólnym zaangażowaniu na rzecz uniwersalnych wartości, takich jak demokracja, praworządność i poszanowanie praw człowieka, oraz stanowią odnowione ramy zaangażowania politycznego i wzmocnionej współpracy, w tym w zakresie bezpieczeństwa, reformy sądownictwa i walki z terroryzmem, w oparciu o należyte poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności; mając na uwadze, że podkomisja ds. kwestii politycznych, praw człowieka i demokracji w ramach układu o stowarzyszeniu między Egiptem a Unią Europejską odbyła swoje piąte posiedzenie w Kairze w dniach 10 i 11 stycznia 2018 r., zajmując się współpracą w dziedzinie praw człowieka, demokracji i praworządności;

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

Q. mając na uwadze, że EU jest pierwszym partnerem gospodarczym Egiptu i jego głównym źródłem inwestycji zagranicznych; mając na uwadze, że dwustronna pomoc UE dla Egiptu w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa na lata 2017–2020 wynosi około 500 mln EUR; mając na uwadze, że w dniu 21 sierpnia 2013 r. Rada do Spraw Zagranicznych zleciła wysokiej przedstawiciel dokonanie przeglądu pomocy UE dla Egiptu; mając na uwadze, że Rada postanowiła, iż współpraca UE z Egiptem zostanie dostosowana do przemian zachodzących w tym kraju;

R. mając na uwadze, że przedsiębiorstwa mające siedzibę w kilku państwach członkowskich UE nadal eksportują do Egiptu sprzęt obserwacyjny i wojskowy;

1. zdecydowanie potępia stosowanie kary śmierci i wzywa do zaprzestania wszelkich planowanych egzekucji w Egipcie; zdecydowanie popiera natychmiastowe wprowadzenie moratorium na wykonywanie kary śmierci jako rozwiązanie zmierzające do jej zniesienia; w tym kontekście potępia wszystkie egzekucje, niezależnie od miejsca ich przeprowadzenia, i ponownie podkreśla, że zniesienie kary śmierci przyczynia się do umocnienia godności ludzkiej, zgodnie z priorytetami polityki UE w zakresie praw człowieka; wzywa władze egipskie do dokonania przeglądu wszystkich wyroków śmierci oczekujących na wykonanie, aby zapewnić sprawiedliwe wznowienie procesów osób skazanych w wyniku postępowań sądowych pełnych uchybień; przypomina, że pomimo wyzwań w dziedzinie bezpieczeństwa w Egipcie nie należy wykorzystywać egzekucji jako sposobu walki z terroryzmem;

2. wzywa egipski parlament do dokonania przeglądu egipskiego kodeksu karnego, kodeksu postępowania karnego, ustawodawstwa antyterrorystycznego i kodeksu wojskowego, wzywa też rząd do dokonania przeglądu odnośnych dekretów, dbając o to, by cywile oskarżeni o zbrodnie podlegające karze śmierci nie byli kierowani – z żadnych powodów – do sądów specjalnych ani wojskowych, ponieważ sądy te nie spełniają norm sprawiedliwego procesu przyjętych przez Egipt w ramach jego międzynarodowych zobowiązaniach prawnych ani norm zagwarantowanych w konstytucji Egiptu; wzywa władze egipskie do zaprzestania sądenia cywilów przed sądami wojskowymi;

3. wzywa władze egipskie do zapewnienia fizycznego i psychicznego bezpieczeństwa wszystkich oskarżonych w czasie ich pobytu w więzieniu; potępia stosowanie tortur lub złego traktowania; wzywa władze egipskie do zadbania o to, by osoby zatrzymane otrzymywały wszelką pomoc medyczną, jakiej mogą potrzebować; wzywa UE do pełnego wdrożenia kontroli eksportu w stosunku do Egiptu, zwłaszcza w odniesieniu do towarów, które mogłyby zostać użyte do tortur lub wykonywania kary śmierci;

4. wzywa Egipt, by podpisał i ratyfikował Drugi protokół fakultatywny do Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych w sprawie zniesienia kary śmierci oraz Międzynarodową konwencję ONZ o ochronie wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem; zachęca rząd egipski do wydania otwartego zaproszenia do odwiedzenia kraju dla odpowiednich specjalnych sprawozdawców ONZ;

5. wyraża poważne zaniepokojenie masowymi procesami przeprowadzanymi przez egipskie sądy oraz dużą liczbą wyroków śmierci wydawanych przez te sądy; wzywa egipskie organy wymiaru sprawiedliwości do stania na straży i respektowania Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, którego Egipt jest stroną, a w szczególności jego art. 14 w sprawie prawa do terminowego i sprawiedliwego procesu opartego na jasnych zarzutach i gwarantującego poszanowanie praw oskarżonych;

6. wzywa wiceprzewodniczącą / wysoką przedstawiciel do potępienia alarmującej liczby niedawnych egzekucji w Egipcie oraz wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) i państwa członkowskie do dalszego zwalczania wykonywania kary śmierci; wzywa ESDZ do zajęcia się niedawnymi wydarzeniami w Egipcie i do wykorzystania wszystkich dostępnych jej środków nacisku w celu powstrzymania planowanych egzekucji i zachęcenia władz egipskich do przestrzegania podjętych przez nie zobowiązań w zakresie międzynarodowych norm i praw;

7. wzywa wiceprzewodniczącą / wysoką przedstawiciel oraz państwa członkowskie do zagwarantowania, że prawa człowieka nie będą naruszane przez zarządzanie migracją ani działania antyterrorystyczne w ramach priorytetów partnerstwa UE-Egipt; podkreśla, że UE przywiązuje duże znaczenie do współpracy z Egiptem jako ważnym sąsiadem i partnerem; z całą mocą wzywa Egipt do przestrzegania zobowiązania podjętego w ramach priorytetów partnerstwa UE-Egipt – przyjętych w dniu 27 lipca 2017 r. – dotyczącego wspierania demokracji, podstawowych wolności i praw człowieka, zgodnie z konstytucją Egiptu i standardami międzynarodowymi;

8. potępia ataki terrorystyczne w Egipcie; przekazuje najszczerze wyrazy współczucia rodzinom ofiar terroryzmu; solidaryzuje się z narodem egipskim i potwierdza swoje zaangażowanie w walkę z rozprzestrzenianiem się radykalnych ideologii i grup terrorystycznych;

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

9. przypomina rządowi Egiptu, że długoterminowy dobrobyt Egiptu i jego obywateli idzie w parze z ochroną powszechnych praw człowieka oraz ustanowieniem i ugruntowaniem demokratycznych i przejrzystych instytucji zaangażowanych w ochronę podstawowych praw obywateli;
 10. popiera aspiracje większości narodu egipskiego, który chce ustanowić wolny, stabilny, prosperujący, sprzyjający włączeniu społecznemu i demokratyczny kraj, który szanuje swoje krajowe i międzynarodowe zobowiązania w zakresie praw człowieka i podstawowych wolności;
 11. wyraża poważne zaniepokojenie obecnymi ograniczeniami podstawowych praw demokratycznych, w szczególności wolności słowa, swobody zrzeszania się i zgromadzeń oraz pluralizmu politycznego i praworządności w Egipcie; wzywa do zaprzestania wszelkich aktów przemocy, podżegania, mowy nienawiści, napastowania, zastraszania, wymuszonych zaginięć bądź cenzury wymierzonych w oponentów politycznych, demonstrantów, dziennikarzy, blogerów, studentów, obrońców praw kobiet, podmioty społeczeństwa obywatelskiego, społeczność LGBTI, organizacje pozarządowe i mniejszości, w tym Nubijczyków, popełnianych przez organy państwowe, służby i siły bezpieczeństwa oraz inne grupy w Egipcie; potępia nadużywanie siły wobec demonstrantów; wzywa do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich osób zatrzymanych za pokojowe korzystanie z prawa do wolności wypowiedzi, wolności zgromadzeń i zrzeszania się oraz wzywa do przeprowadzenia niezależnego i przejrzystego dochodzenia w sprawie wszystkich przypadków naruszeń praw człowieka;
 12. przypomina, że jest niezmiennie oburzony torturowaniem i zamordowaniem włoskiego badacza Giulio Regeniego i ponownie potępia brak postępów w śledztwie w sprawie tego brutalnego morderstwa; podkreśla, że będzie nadal wywierać presję na władze europejskie, by zaangażowały się we współpracę ze swoimi egipskimi odpowiednikami, dopóki nie zostanie ustalona prawda w tej sprawie i dopóki sprawcy nie zostaną pociągnięci do odpowiedzialności;
 13. wzywa prezydenta Sisiego i jego rząd do wypełnienia spoczywającego na nich zobowiązania do przeprowadzenia prawdziwych reform politycznych i poszanowania praw człowieka; podkreśla, że wiarygodne i przejrzyste wybory mają zasadnicze znaczenie dla demokracji, co gwarantuje konstytucja z 2014 r. i co jest zgodne z międzynarodowymi zobowiązaniami Egiptu;
 14. wzywa UE i jej państwa członkowskie do zajęcia jasnego, zdecydowanego i jednolitego stanowiska w sprawie Egiptu podczas nadchodzących sesji Rady Praw Człowieka ONZ oraz tak długo, jak kraj ten nie wykaże znaczącej poprawy sytuacji w zakresie praw człowieka;
 15. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, parlamentom i rządów państw członkowskich oraz rządowi i parlamentowi Egiptu.
-